

Bognár Noémi Erika

A jövő könyvtári terei

Beszámoló a K2 továbbképzési napról

A Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztálya 2018. április 20-án a Korszerű könyvtár, korszerű szolgáltatások – K2 továbbképzési sorozat keretében szakmai napot szervezett *A jövő könyvtári terei* címmel az Országos Széchényi Könyvtárban.

A könyvtár digitális térben való megjelenése mellett a fizikai könyvtári terek sem vesztik el a jelentőségüket, de új funkciókat fognak betölteni a jövőben. A köz-, a szak- és a felsőoktatási könyvtárak esetében is fontos feladat beépíteni a felhasználói igényeket. A továbbképzési sorozat harmadik alkalmának célja az volt, hogy a résztvevők megismerjenek olyan kezdeményezéseket, jó gyakorlatokat, amelyek a könyvtárak fizikai vagy virtuális tereinek megújítását tűzték ki célul. Ahhoz, hogy a témát minél jobban körbejárjuk, többféle könyvtártípusban dolgozó könyvtári szakembert hívtunk meg. Előadóink innovatív, korszerű hazai és nemzetközi megoldásokkal ismertették meg a szakmai közönséget. A nap során érintettük a felsőoktatási könyvtári terek innovációit, a közkönyvtárak szerethető és zöld tereit. Ezenkívül megismerkedtünk egy online közösségi enciklopédiával és a Könyvtártudományi Szakkönyvtárunk újdonságaival ezekben a témákban.

A továbbképzési nap köszöntőjét Tóth Máté, a Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály vezetője tartotta, amelyben hangsúlyozta, hogy a K2 sorozat már 8 éve kívánja bemutatni a technológiai és más könyvtári újdonságokat a könyvtárosok és közgyűjteményekben dolgozó szakemberek számára.

Az első előadó, Virágos Márta volt, a DEENK ny. főigazgatója, jelenleg a Debreceni Egyetem Informatikai Karának tudományos főmunkatársa. Fontos szempontnak tartottuk a felsőoktatási könyvtári tapasztalatok és új irányok megismertetését, ezért előadásának témája a felsőoktatási könyvtári innovatív terek voltak. A felsőoktatási környezet, a megváltozott hallgatói generáció és tanulási szokások bemutatása után a hazai könyvtári helyzetet ismertette. Innovatív tanulóterek kialakítására van szükség, amelyek többek között rugalmasak, átrendezhetőek és többfunkciósak. Az elmúlt időszakban a felsőoktatási

Pillanatképek. Fotó: Dobóczy Zsolt és Bognár Noémi Erika

könyvtárakban itthon is jelentős funkcióbővülést lehet érzékelni, ezek alkalmazkodnak a használók egyre differenciáltabb igényeihez, a megváltozott tanulási szokásokhoz. Jellegző az újfajta tanulási és rekreációs igények együttes megjelenése. A használók igényeihez igazodó terek kapcsán a könyvtár mint „harmadik hely” fogalmát és szerepét hazai és külföldi példákon keresztül mutatta be. Számos külföldi minta került említésre, amelyek az egyetem tanuló és szociális központjaként szolgálnak és sok látogatót vonzanak. A felhasználóknak a bevonása, ösztönzése a közösségi tér megtervezésébe több módon is történhet, erre vonatkozó jó gyakorlatot külföldi, de magyarországi könyvtárban, a DEENK-ben is láthattunk.

Horváth Sándor Domonkos, a győri Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér igazgatójának prezentációja a könyvtári helyiségekről mint szerethető terekről szólt, és ki-mondottan Győr-Moson-Sopron megyei példákból indult ki, saját tapasztalatait gyűjtötte egy csokorba. Minden esetben az állománymenedzsment a felújítás alapja. A KSZR szolgálató helyek általuk elvégzett felújításánál, tehát az 5000 fő alatti települések esetében is azt tapasztalták, hogy folyamatosan változnak a kis közösségek esetében is az igények, a bemutatott 5 éves intervallum elején és végén már újabb szempontok, elvárások jelentek meg. Az előadó számos példát mutatott a képes összeállításában olyan terekről, amelyek megújult, színes könyvtári helyiségekké váltak. A felújítással sikeresen tudja a könyvtár a látogatókat bevonítani. A KSZR-en kívül egy fiókkönyvtár (a Ménfőcsanakai Fiókkönyvtár) megújulását is ismertette, valamint a hallgatóság a Kisfaludy Károly Könyvtárról készült tervekbe is betekintést nyerhetett.

Szabó Piroska, a Könyvtártudományi Szakkönyvtár könyvtárosa, a Szakkönyvtár új szerzeményei alapján készítette el előadását, melynek címe *Könyvtári terek a megújulás szolgálatában: nemzetközi kitekintés* volt. Két, a nap témájához kapcsolódó könyvre hívta fel a figyelmet. Az első kötet a könyvtári és tanulóterek megújításáról szól, projekteket, tren-

deket, ötleteket mutat be (*Better library and learning space: projects, trends and ideas*). A második ismertetett könyv inkább átalakulásról, technológiai változásokról és felújításról szól (*Space and Collections Earning Their Keep: Transformation, Technologies, Retooling*). A kötetek bemutatása mellett illusztrációkkal is szemléltette, hogy milyen új könyvtári tereket hoztak létre más országokban. Az ismertetett könyvek megtalálhatók a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban, könyvtárközivel is kölcsönözhetőek.

*A nap során a Könyvtártudományi Szakkönyvtár az előadások témájához kapcsolódó szakirodalmat hozta el az érdeklődőknek
Fotó: Dobóczy Zsolt*

Mikolasek Zsófia, a tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtár igazgatója a könyvtári zöld terekkel foglalkozott előadásában. Ez a terület egyre népszerűbb a könyvtári szakterületen is. 2010-ben született meg a gondolat, hogy a könyvtárak fókuszáljon az ökológiai gondolkodás, a környezettudatosság terjesztésére, az erre való szemléletformáló nevelésre, programok szervezésére, a környezeti információk kiemelt gyűjtésére és szolgáltatására. A könyvtárnak fizikai és virtuális terei is segítik, megvalósítják ezt a célkitűzést. Található az intézményben Öko-sarok, zöld polc, a falakon kívül pedig Ökoterasz. A virtuális terekre is nagy hangsúlyt fektetnek, az intézmény honlapján is kialakítottak egy külön részt, amely a témával kapcsolatos információkat adja át, köztük azzal a kiadvánnyal, amely az ökológiai gondolkodást hivatott erősíteni Tatabánya város lakóközösségében, még hozzá könyvtári eszközökkel. A weboldal látogatói öko-cikktárban is böngészhetnek, amely egy havonta frissülő bibliográfia. A feliratkozókat havonta hírlevélben értesítik az újdonságokról, öko-hírekről, rendezvényekről. A programjaik során is ököngondolkodást kívánják átadni a könyvtárba látogatóknak.

*A tatabányai példa
Fotó: Dobóczy Zsolt*

Gulyás Enikő a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” – EFOP-1.3.1-15-2016-00001 azonosítószerű projekt szakmai vezetője és Nagy Andor, a projekt munkatársa bevezetéként ismertette, hogy mit nyújt a projekt a településeknek, a közösségeknek, a kulturális szakembereknek, valamint a könyvtáraknak. Az előadás fókuszában egy virtuális tér, egy internetes közösségi enciklopédia volt: a Cselekvő Közösségek Wiki, amely egy online közösségi tér, sok könyvtári vonatkozású szócikkkel. Célja a projekt eredményeinek könnyen kezelhető, közérthető módon való közzététele a nagyközönség számára, a Cselekvő Közösségek Wiki felhasználóinak bevonása a módszertani fejlesztésbe. Az oldal teljesen akadálymentes, reszponzív és kétnyelvű. Az előadás végén még számos könyvtári wiki került felsorolásra.

A továbbképzési napon elhangzott előadások prezentációi a Könyvtári Intézet honlapján (<https://ki.oszk.hu/hir/kutatasi-es-szervezetfejlesztési-osztaly/k2-jovo-konyvtari-terei-2018-04-20-elerheto>) megtekinthetők.